

ostatniej kropli krwi sprawę narodową, nie myśli jak tylko o walce na śmierć — i jakim wojsko Polskie w złym lub dobrym wypadku, pokazało się, tak i teraz pokaże się groźnym nieprzyjacielowi. — W tym duchu prowadzić go będzie do zwycięstw — w tym duchu Wódz Naczelny postępować pragnie.

Nie możemy zataić, że wojsko nasze, jest co do liczb mniejsze od nieprzyjacielskiego, lecz gdzie w ołny z najeźdźcą walczą, tam skutek walki nie może być wątpliwym.

Kilkomiesięczne prowadzenie wojny osłabiło szeregi nasze, lecz zawsze więcej mamy bagnatów niżeli mieliśmy przed 16 i 25 Lutego, a nieprzyjaciel ledwie połowę dawnych sił posiada.

Jazda nasza wyćwiczona w obrotach wojennych, zamieniła się wszystka w regularną. Co do zapasów amunicji Wódz Naczelny z Ministrem Wojny zapewnił, iż troskliwość najskrupulatniejsza w tej mierze zaspokojoną być może. Działa nowo ulane nasze Polskie, z których dwa dziesięcia dziś nawet z kompletnym umontowaniem na linię bojową wychodzi, zapełniają miejsce tych, któreśmy na obronę braci naszych wysłali. Oprócz pospolitego ruszenia, do którego w każdej potrzebie ojczyzny wszyscy pospieszają — liczne i wyćwiczone rezerwy oczekują co moment swego przeznaczenia.

Owo zgoła stan nasz wojenny jest pomysły i zdolny zaspokoić zupełnie troskliwość publiczną. Mamy dosyć rąk do zwalczania nieprzyjaciela, znaczna liczba ochotników przybywa, popisowi z kosą w rękę oczekują zawołania, i jużbyśmy byli dalej posunęli świętą sprawę wyzwolenia niepodległości, gdyby ościenne narody bezprzezwyczajnie nam tych niezbędnych nie tamowały komunikacji, do których każdy naród niezaprzeczone ma prawo.

Nie pominięto przy naradzie, uwag względem Litwy, Żmudzi, Wołynia, Podola i Ukrainy. Rząd Narodowy zapewnił Deputacyą, że manifest Sejmowy i deklaracya Izby które raz na zawsze połączyły los wszystkich Polskich prowincyj zagarniętych przez Rosyą, z losem części Polski królestwem zwanęj, w całym postępowaniu stał się dla niego prawem.

Zwrócono uwagę Wodza na wybór i powołanie osób do dowództwa, na opinią która zdolnościom towarzyszyć powinna, na przeszkody postępu operacyj wojennych, na sprawiedliwość w udzielaniu nagród, zakończono wreszcie obrady tym duchem jedności i zaufania, które obaczyć powinno Wodza, zastępy narodowe do boju prowadzącego.

Wytrwałość i nie zrażenie się niczem, niechaj do tego dójda stopnia, do jakiego doszły poświęcenie się obywatela, i waleczność żołnierza, a zwyciężym morderców Pragi. Czy Stolica, czy prawy czy lewy brzeg Wisły, czyli Litwa lub Ukraina będzie teatrem wojny, zawsze Polska ziemia, zbroczona zostanie krwią najeźdźców, zawsze na własnej ziemi, pokażemy się mścicielami krzywd, przez dwór Petersburski nam wyrządzonych, lub polegniemy, zostawując puszczynę manifestem objawioną wrogom naszym, gruzi i stósy trupów!

Wytrwajmy tylko w tej świętej walce, a niepodobno,

aby ludy i gabinety dłużej nieczynnemi jej pozostały świadkami. — Zgodno z Oryginałem: Sekretarz Izby Poselskiej X. Czarnocki, Deputowany Okręgu Stanisławowskiego.

— Dnia onegdajszego Izba Poselska nie mogła odbyć posiedzenia z przyczyny braku kompletu. — Zgromadziło się bowiem tylko 60 Reprezentantów; prawo zaś mieć chce, aby przy zagajeniu obrad przynajmniej połowa całego składu Izby była obecna. Teraźniejszy czyli ogólny skład Izby jest 144 Reprezentantów (128 z ośmiu województw dotychczasowego Królestwa, a 16 z trzech województw: Wołyńskiego, Kijowskiego i Podolskiego); a zatem niezbędny komplet składać się musi z 72ch członków.

Przy tej sposobności zawiadomił Izbę prywatnie Marszałek Sejmu Władysław Hrabia Ostrowski, iż wybrani Reprezentanci (w liczbie 11) po jednym z każdego województwa, udali się już do sali posiedzeń Rządu Narodowego, gdzie w ich obecności odbywać się miała wielka Rada Wojenna, złożona z Członków Rządu, naczelnie dowodzącego wojskami narodowymi Jenerała, i z ludzi znanych z zasług i talentów militarych. Oświadczył nakoniec Marszałek, iż odracza posiedzenie do czasu szczegółowego powołania Reprezentantów, skoro wspomniana wielka Rada wojenna czynności swoje ukończy. I dla tego Sejm niczem zajmować się niebędzie, dopóki tak ważna materya załatwiona nie zostanie.

— Wczoraj Towarzystwo Patryotyczne, wyprawiło żałobne nabożeństwo w kościele Kss. Karmelitów na Krakowskim Przedmieściu, za Francuzów poległych w obronie wolności, podczas rewolucji Lipcowej. Kazanie miał szanowny obywatel Ksiądz K. A. Pułaski.

— Przyjemnie było widzieć wczoraj nową półbateriją, złożoną z 6 armat nowo ulanych, do której zaprzęgu, użyte były konie w rekwizycją zajęte.

— Z Lubelskiego donoszą, że Jenerał Rüdiger do Petersburga powołany został.

— (Nad.) — Podług otrzymanej prosto z Litwy wiadomości najpewniejszej, wojsko Polskie dawniej pod dowództwem Jenerała Giełguda zostające, bynajmniej nie weszło do Prus. Na granicy tego Państwa, pozostał tylko zabity przez Oficera Polskiego Jenerał Giełgud, dwie małe armatki wiatówki i jedna kuźnia polowa, które jako zbiteczne, Polacy zostawili. Korpus zaś cały pod dowództwem Jenerała Rolanda, ruszył jeszcze d. 13 Lipca r. b., od granicy Pruskiej na Litwę, 16 stoczona była walka z Tołstojem bardzo dla oręża naszego korzystna, a wcześniej jeszcze bo dnia 9 Jenerał Dembiński z korpusem dziesięciotysięcznym i 10 armatami, poszedł z pod Szawel w tył Wilna. Wojskom naszym powodzi się bardzo dobrze. Dziwić się nie można baśniom, które Gazeta Rządowa Pruska umieszcza o wejściu i złożeniu broni przez korpus Giełguda, gdyż w istocie on sam broń złożył na zawsze, a korpus jego (ciało) pozostał na wieki w kwarantannie Pruskiej. Może jednak zamiaru swojego dopięli Rosyanie, jeżeli tej bajce przed otwarciem parlamentu we Francji zawierzone. Gdyby jednak Francuzi czytali ją z uwagą w Gazetach Berlińskich, toby w samem opisanju niepewność tego doniesienia znaleźli. Dodać tu jeszcze powinniśmy, że list Jenerała Chłapowskiego do Naczelnego Wo-

dza z Prus nadesłany, napisany jest obcą zupełnie ręką po francuzku a inną po polsku. Nie widać w nim ani stylu jego i zwykłego sposobu pisania. Podpis zdaje się być tego Jenerała, lecz widać że to był blankiet, w który chciano i potrzebowano, zamieścili Autorowie, całego zmyślnego dramatu.

(Wiedzieć powinniśmy dokładnie jak stoi sprawa publiczna. Nie robiłby ten przystęgi błądzącemu wśród przepaści, ktoby mu, oczy zasłaniał. Wypadki w Litwie obchodzą naród, Europę całą. Wiadomość w powyższym artykule nadesłana jest bardzo pocieszającą, ale w dzisiejszym stanie rzeczy, czyliż wiadomości z Litwy, różnemi drogami otrzymywane przez władze, spieszenie przez też władze ogłaszane być nie powinny? — Prosimy Rząd, aby, jeśli jakiegokolwiek ma wiadomości o wypadkach na Litwie, udzielił ich rzetelnie publiczności. Poczesy ją pomysłność, ale nie zatrwoży nieszczęście, owszem utwierdzi w rezygnacyi. Milczenie Rządu uczyni wiadomości te wątpliwemi).

(*Nad.*) Lubo prawy urzędnik, dopełniając obowiązku, dopełnia tylko powinności swojej, że jednak tych prawych urzędników bardzo rzadko znaleźć można, należy im się publiczna wdzięczność. Miałem interes w urzędzie municypalnym tak jasny, iż zdawało się, że w godzinę załatwić go mogę. Tym czasem dwóch urzędników, czyli też ofycjalistów Ratuszowych, tak mnie na swoich urzędowych stołkach przyjęli, jak za dawnego Rządu pod opieką Belwederu. Udałem się do Vice-Prezydenta Gerlicza. Urzędnik ten z obywatelską uprzejmością rzecz rozważył, załatwił i podwładnych swoich upomniał o przyzwolite obchodzenie się, godne publicznych urzędników. Vice-Prezydent Gerlicz dopełnił tylko w tym przypadku obowiązku, ale z powodu na wstępie przytoczonego, winien mu jestem wdzięczność. L. K.

Pogłoski dzienne.

- Kapitan Jaskulski pozbawił życia zdrajcę Giełguda.
- Moskale czynią przygotowania do przejścia Wisły, koło Kazimierza i Zawichosta. Jednak pod Kazimierzem niema przygotowań do mostu, lecz tylko do przeprawy statkami.
- Poczta z Kalisza przyszła na Łęczycę. Z Berlina nie nadeszła, przez jakies mylne zarządzenie na pograniczu.
- Jezuiti w Paryżu uczą się po polsku, aby mogli w oryginalnie czytać, wychodzący u nas dziennik Zjednoczenie.
- Gerstenzweig otoczony jest przez naszych Jenerałów Turna i Milberga.
- Nie potwierdza się wieść jakoby Roth oblegał Zamość.

Rozumowania.

(Artykuł nadesłany.)

Jakkolwiek artykuł umieszczony w Nr. 579 Kurjera Polskiego, oparty jest na rozumowaniach tego rodzaju, iż na żadną krytykę, a tém bardziej na odpowiedź nie zasługuje; z tém wszystkiem gdy imie najzasłużniejszego w odczynienie męża jest w nim potwarczo wspomniane, gdy błahie i niedorzeczne zarzuty wymierzone przeciw temu, któ-

rego wszyscy uwielbiają; mogłyby wprowadzić w błąd wielu ludzi bez zdania, bez znajomości rzeczy (1) i zaszczerpieć rozdwójenie i niechęć, przedsięwzięliśmy przeto kilka słów odpowiedzieć:

Osobistość ani prywatne względy nie będą nami powodować. Osoba dotknięta w artykule, również jak autor tegoż artykułu nie są nam osobiście znajomi. Pierwszą znamy tylko z odgłosu opinii publicznej. Sądzymy zdania i zasady, nie zaś ludzi.

Czytamy w artykule powyższym, iż P. Kaź. Myszkiewicz, Porucznik 4 pułku strzelców pieszych, dowiedział się w domu (2) jednego z członków Rządu Narodowego, którego głos publiczny wyniósł na stopień dzisiejszego znaczenia, iż Skrzynecki działa oziębłe w sprawie narodu, iż nie wyekwował dokładnie bitwy pod Wawrem i wyprawy pod Tykocinem, że o bitwie pod Ostrołką przeniósł się na Pragę, z Pragi pod Blachę, dalej na Czyste, i nic więcej nie robił, jak intrygował; że wypadek z Giełgudem może dać bastę, do podobnie smutnych scen z naszymi Naczelnikami; (3) nareszcie iż do kierowania wojskiem, do najważniejszych wypraw, używa ludzi niezdolnych, dwójznacznej wiary, podejrzanych zasad i t. d.

O ile zdania te są prawdziwe lub mylne, zostawiamy sądowi współczesnych i potomności. Opinia publiczna, przekonanie całego Narodu wsparte na faktach, rzadko kiedy mylić się zwykły.

P. K. M. daje nieodwołalne swe wyroki o działaniach wojennych prowadzonych przez Jenerała Skrzyneckiego od początku kampanii. Wyrekuje o bitwach i poruszeniach wojska około Warszawy, Siedlec, Tykocina, Ostrołki. P. K. M. musi być wielkim znawcą dzieł wojennych, musi posiadać wielką biegłość w zasadach sztuki, która wymaga wyższych zdolności, głębokiej nauki, i długiego doświadczenia, sztuki, o której bardzo mało ludzi gruntownie rozprawiać, a tém bardziej wyrokować może.

Aby dawać zdanie o wyższych kombinacyach wojskowych, potrzeba patrzeć na nie z wznioślejszego stanowiska, potrzeba mieć więcej danych na którychbyśmy opinie nasze gruntować mogli. Czyli P. K. M. jest w tym przypadku? śniemy powątpiewać. Sposób rozumowania i dowody jakich używa na poparcie zdań swoich, upoważniają nas do tego rezultatu.

Radzimy więc P. K. M. aby zasięgnął zdania znawców sztuki wojennej, ludzi dla których wojna jest rzemiosłem, ludzi którzy poświęcili wielką część życia nauczeniu się różnych gałęzi tej sztuki, poznaniu jej szczytnych zasad.

P. K. M. każe ślepo wierzyć w przyjęte przez siebie zdania, ogłasza za wyroczone własne indywidualne opinie, podając je za opinie wojska i całego narodu.

Czyliż naród i wojsko obrało P. K. M. za organ swych mniemań, za swojego reprezentanta; czy upoważniło go do wyjawiania w imieniu swém uczuć i opinii?

Nikt nie powątpiewa o mężwie, dzielności i poświęceniu się bohaterskiego wojska naszego. Zjednało ono sobie

(1) Wyrazy autora.

(2) A zatem jak widać uczęszcza do tego domu.

(3) Wyrazy autora.

uwielbienie współziomków — pochwałami jego brzmi cała Europa. — Lecz co się tyczy rozporządzeń, co się tyczy systemu prowadzenia wojny, zdolności i energii w kierowaniu wojskiem, stopnia ufności jaki naród i wojsko pokłada w dowodzących, o ile działania ich zgodne są z wolą i interesem narodu, są to odrębne kwestye, w których nie można nikomu narzucać własnego zdania i zabronić wynurzenia myśli.

Dobro ojczyzny jest celem każdego. Sposób widzenia rzeczy, opinie indywidualne różnić się mogą. — Że ktoś nie podziela cudzego zdania, że nieuwielbia ślepo tego co nie widzi godnym uwielbienia, że niepoklaskuje niedołężności, próżności i dumie, maż to być występkiem?

Że opinia publiczna, że cały naród potępia czyny i zdania kilku osób, iż odpycha zasady niechętniej koteryi, usiłującej wyszydzać i paraliżować szlachetne wysilenia swoje, mamyż za to ganić opinię publiczną i cały naród?

Za rządów Cesarzewicza nie wolno było objawiać zdań, nie wolno było myśleć, nie wolno rozumować. Dziś już policja tajna nas nie otacza, uwolniliśmy się już od zgrai szpiegów, badających podstępnie zdania i myśli nasze, ścigających i śledzących nas we własnych domach naszych. Czy jeszcze i dziś znajdować się będą tacy, co zechcą nakładać więzy na zdania wol. ob., czyż i dziś zgubny ten system znajdować będzie zwolenników.

Wszakże wiemy iż ze ścierania się przeciwnych opinii wydobyc się zwykła iskra prawdy, i rozrzucić na wszystkie strony dobroczynne swe promienie.

P. K. M. zdaje się nawet nie przypuszczać tej zasady. Zwyczaj wolnych i ucywilizowanych ludów nie muszą mu być znajome.

P. K. M. każe wszystkim tym, którzyby byli przeciwni działaniom obecnym, którzyby mieli różniące się zdania, aby zgłaszali się osobiście do Naczelnego Wodza, przekładali mu swój sposób widzenia, otwierali mu swe plany, udzielali swych myśli. Czyli P. K. M. daje dostateczną rękojmiec, że podobne uwagi, przyjęte będą, i nie ściągają odrzucenia ze wzgardą?

Czyliż sądzi P. K. M. iż nie znaleźliby się w narodzie, w samem nawet wojsku ludzie, którzyby mogli udzielić zdrowemi radami zbawiennych planów, ludzie uzdatnieni, którzy najkorzystniej dla dobra kraju użyci by być mogli.

Ileż to się dziś może ukrywa wielkich zdolności i znakomitych talentów wojskowych, które są nie znane. Może je posiada i autor artykułu; lecz w niniejszym piśmie swém tego nie objawił. Prawdziwa zasługa i wyższe zdolności są zwykle cichemi, nie następczą się same, nie ogłaszają chętnie swych imion po pismach publicznych, nie ubiegają się o stopnie, o nagrody, lubią być wyszukiwane. Same próżność, duma, niezdolność, zwykle się nasuwają, intrygują, szukają protekcji i czynią zabiegi.

Wyniesienie próżności, dumy i arystokracji, jest poniżeniem prawdziwych zdolności i zasług. Chcemy arystokracji lecz nie imion i majątków, chcemy arystokracji, zasług, talentów i czystego patriotyzmu.

Czy taka istnieje? Zostawiamy to sądowi opinii publicznej.

Niech to nie zadziwi P. K. M., gdy wyznamy mu, iż sposobem jakim powziął ogłoszone publicznie wieści, uprawia nas w niemałe podziwienie.

Dowiadujemy się z jego artykułu iż słyszał o tem w domu P. L., a zatem widać iż P. K. M. uczęszczał do tego domu i był w nim uprzejmie przyjmowany. Czyliż wyjawiać publicznie to co się w domu prywatnym wśród przyjaciół w zaufaniu i przy potocznej rozmowie słyszy, a co z obrębku domu wyjść nie powinno nie jestże rzeczą nagana godną? Rozgłaszać przez pisma publiczne w sposób potwarzający prywatne rozmowy i zdania słyszane w domu jednego ze znajomych, jestże to rola godna polskiego oficera i obywatela? W narodzie wolnym, wolność zdań powinna być nieograniczona. Postępować tak jak postępuje sobie P. K. M. nie jestże to właśnie zaszczerpieć rozdwójnienie, nieporozumienie nieufności, rozprzeźwienia pomiędzy ludźmi bez zdania, bez znajomości rzeczy, jakiejś nieufności lub niechęci (4) Jawność jest, a przynajmniej powinna być naszym godłem zbawienia, mówi P. K. M. Tym czasem tej jawności której zasadą jest wolność opinii, sam P. K. M. najjawniejszym jest nieprzyjacielem.

Z resztą ta żarliwość, to publiczne unoszenie się w piśmie z pochwałami Naczeln. Wodza, mogą być słusznie podejrzane; mogą być posądzone o cel osobisty. Prawdziwa zasługa i zdolność nie potrzebują chwalców. Czyni same za sobą przemawiają. Szumne pochwały mogą być wzięte za nagany.

Nic tyle nieszkodzi dobrej nawet sprawie jak gdy obrona jest niewłaściwą i niezręczną.

Może być, iż P. K. M. najczystsze miał zamiary, iż nie powodowała nim żadna osobistość, iż nie miał na celu przypodobania się nawet Wodzowi, lub pozyskania jego względów, iż nie ma od niego nic nawet do nabycia, iż wewnętrzne przekonanie powodowało piórem jego. Z tém wszystkiém ileż to się znajdzie powątpiewających? Sposób jakim P. K. M. nabywa wiadomości i nabyte ogłasza, może dać słuszny powód do wielu mniemań i niekorzystnych o nim wyobrażeń.

Artykuł P. K. M. umieszczony w Kurjerze Polskim, przypomina nam mimowolnie niedorzeczne artykuły, jakie często czytamy w dzienniku Zjednoczenie, który na hańbę wolności, cywilizacji i dążności 19 wieku, w stolicy wychodzić zaczął, który bezczelnie śmie potwarzać wszystko to, co jest pięknem i wielkiem w rewolucyi naszej. Nastręcza nam się między innymi, artykuł umieszczony niedawno w tym dzienniku, pod nadaną firmą jakiegoś oficera artylerji, usprawiedliwiający nadużycia, rozboje i gwałty i chcący odróżnić koniecznie w kraju wolnym, obywatela od żołnierza. Żaden dziennik niechaj nie wstępuje w ślady dwójnaczego pisma, będącego organem koteryi nieprzyjaznej rozkrzewieniu zasad liberalnych, a pod ładującym tytułem Zjednoczenia, jednoczącego w sobie wszystkie żywioły przeciwne sprawie wolności.

W.

(4) Wyrazy autora artykułu.